

Vad är kunskapsstyrning och varför?

Simon Rundquist
ordförande

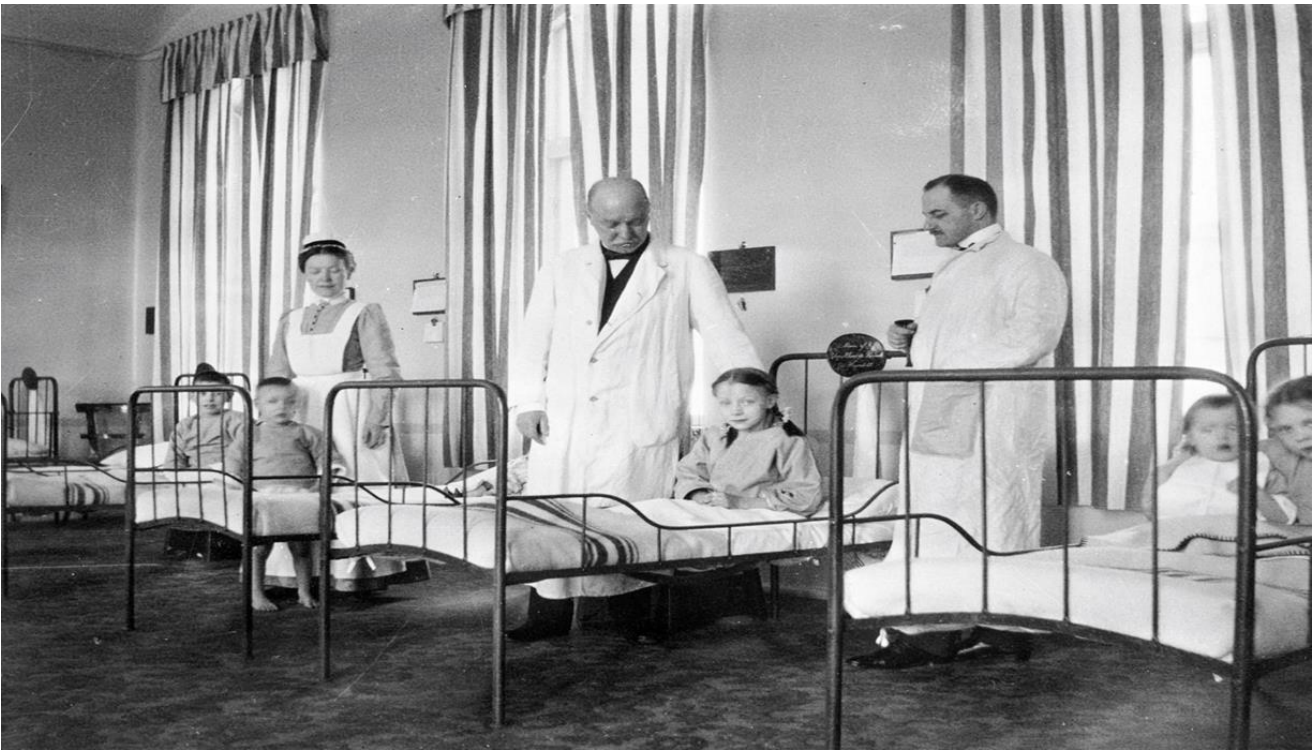
NPO barn och ungdomars hälsa

**Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälsa- och sjukvård**

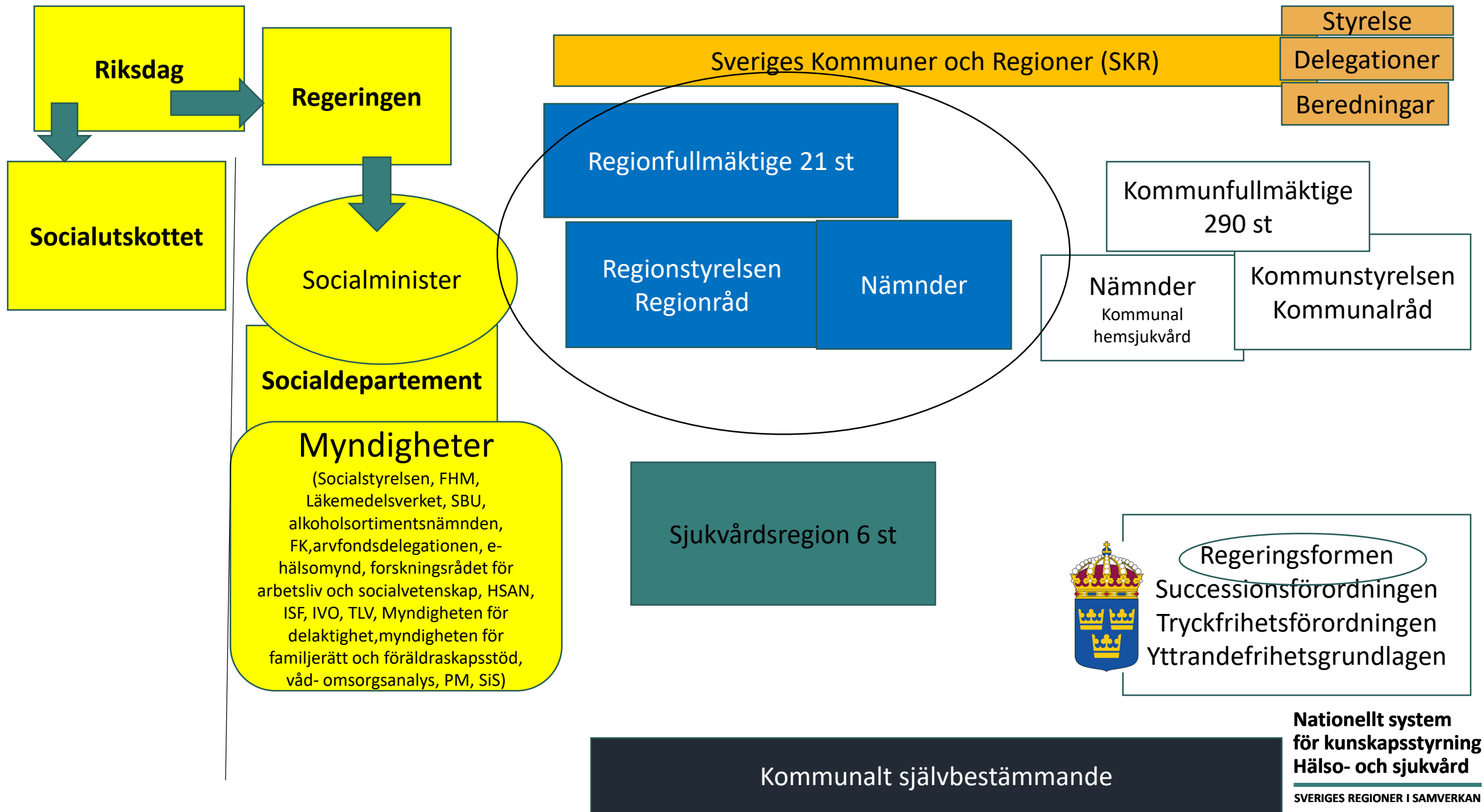
SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

**Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälso- och sjukvård**

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

Varför nationell kunskapsstyrning

Varifrån kommer vi?:

- Önskad variation i praxis
- Förekomst av olämplig vård
- För många vårdskador
- Oförmåga att införa det vi vet fungerar
- "Slöseri" som leder till resursbrist och ökade kostnader

Vart vill vi?:

- Nå en mer jämlik vård i landet
- Nå en mer resurseffektiv vård
- Nå en mer kunskapsbaserad vård

Något måste göras

Regionerna sluter en överenskommelse

**Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälso- och sjukvård**

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

Med sikte mot ett nationellt gemensamt system för kunskapsstyrning

- Bakom systemet står regioner i samverkan med stöd av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)
- Samarbete med kommunerna
- Samverkan med bland andra patient- och professionsföreningar, staten

Kunskapsstyrningssystemets vision och målbild

Vision

Vår framgång räknas i liv och jämlik hälsa

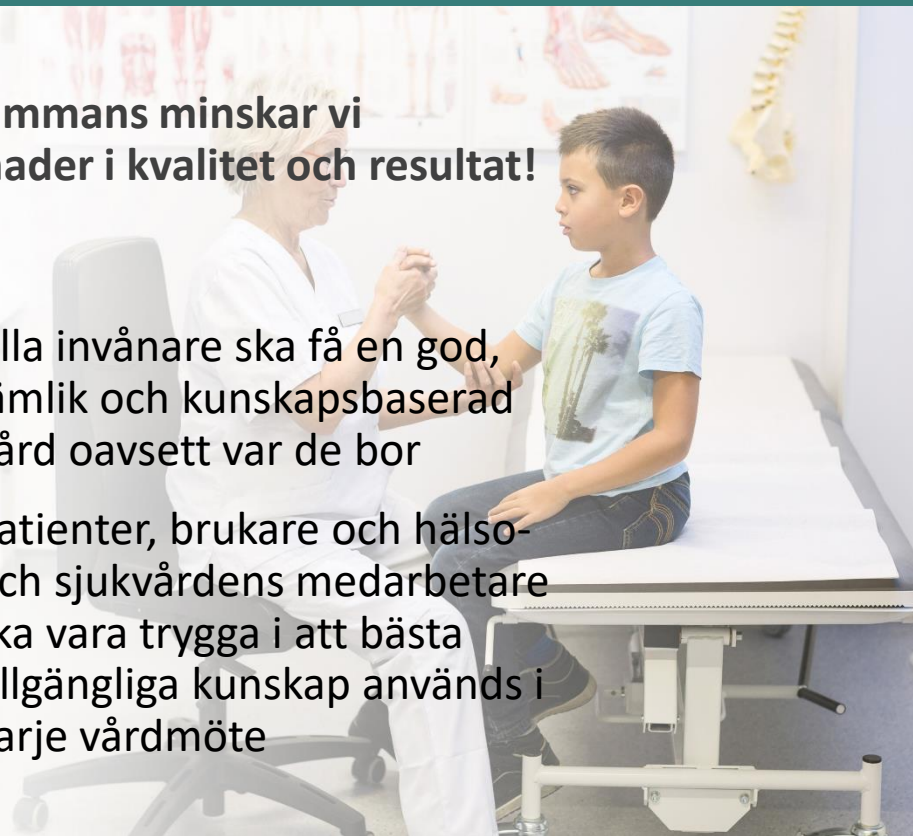
Tillsammans gör vi varandra framgångsrika!

Målbild

Tillsammans minskar vi skillnader i kvalitet och resultat!

- Alla invånare ska få en god, jämlik och kunskapsbaserad vård oavsett var de bor
- Patienter, brukare och hälso- och sjukvårdens medarbetare ska vara trygga i att bästa tillgängliga kunskap används i varje vårdmöte

**Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälsa- och sjukvård**

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

Regionernas beslut i korthet

Beslut att:

- Arbeta utifrån den gemensamma visionen
- Samarbeta inom den gemensamma strukturen för kunskapsstyrning
- Anpassa sin regionala och lokala kunskapsorganisation till den nationella programområdes- och samverkansstrukturen
- Långsiktigt säkra en regional och lokal kunskapsorganisation
- Avsätta resurser regionalt
 - värdskap för programområden, ordförandeskap, processledare
 - experter i nationella programområden (NPO), nationella arbetsgrupper (NAG) och nationella samverkansgrupper (NSG)

NATIONELLA PROGRAMOMRÅDEN

Akut vård

Barn och ungdomars hälsa

Cancersjukdomar (utgörs av RCC i samverkan)

Endokrina sjukdomar

Hjärt- och kärlsjukdomar

Hud- och könssjukdomar

Infektionssjukdomar

Kvinnosjukdomar och förlossning

Kirurgi och plastikkirurgi

Levnadsvanor

Lung- och allergisjukdomar

Nervsystemets sjukdomar

Njur- och urinvägssjukdomar

Mag- och tarmsjukdomar

Medicinsk diagnostik

Perioperativ vård, intensivvård och transplantation

Psykisk hälsa

Rehabilitering, habilitering och försäkringsmedicin

Reumatiska sjukdomar

Rörelseorganens sjukdomar

Sällsynta sjukdomar

Tandvård

Äldres hälsa

Ögonsjukdomar

Öron-, näsa- och halssjukdomar

Nationella primärvårdsrådet

26 st

**Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälso- och sjukvård**

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

NATIONELLA SAMVERKANSGRUPPER

- Metoder för kunskapsstöd
- Data och analys
- Läkemedel/medicinteknik
- Forskning/Life Science
- Patientsäkerhet
- Strukturerad vårdinformation
- Stöd för utveckling och ledarskap

7 st

Inspiration från RCC, några regioners förbättringssystem, Internationella exempel, Deming, Batalden m fl

Ekonomistyrning

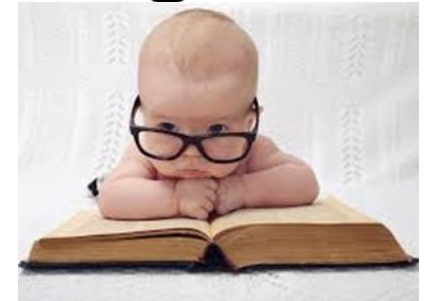

- Det är billigare att göra rätt
- Resursslöseri om alla uppfinner hjulet
- Makten till professionerna
- Organisatoriska muskler
- Tillsammans

Kunskapsstyrning

Ingen egen
pengapåse

**Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälsa- och sjukvård**

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

Sammanhållet system för kunskapsstyrning – ett lärande system

Delkomponenter för en effektiv kunskapsstyrning

Vägledande för det som görs nationellt gemensamt är att:

- Det sker inom områden där samverkan är mer ändamålsenligt och effektivt än att varje region gör arbetet var för sig
- Det kompletterar och stödjer det som behöver göras på regional och lokal nivå

Samverkan nationellt sker i första hand kring de två delkomponenterna:

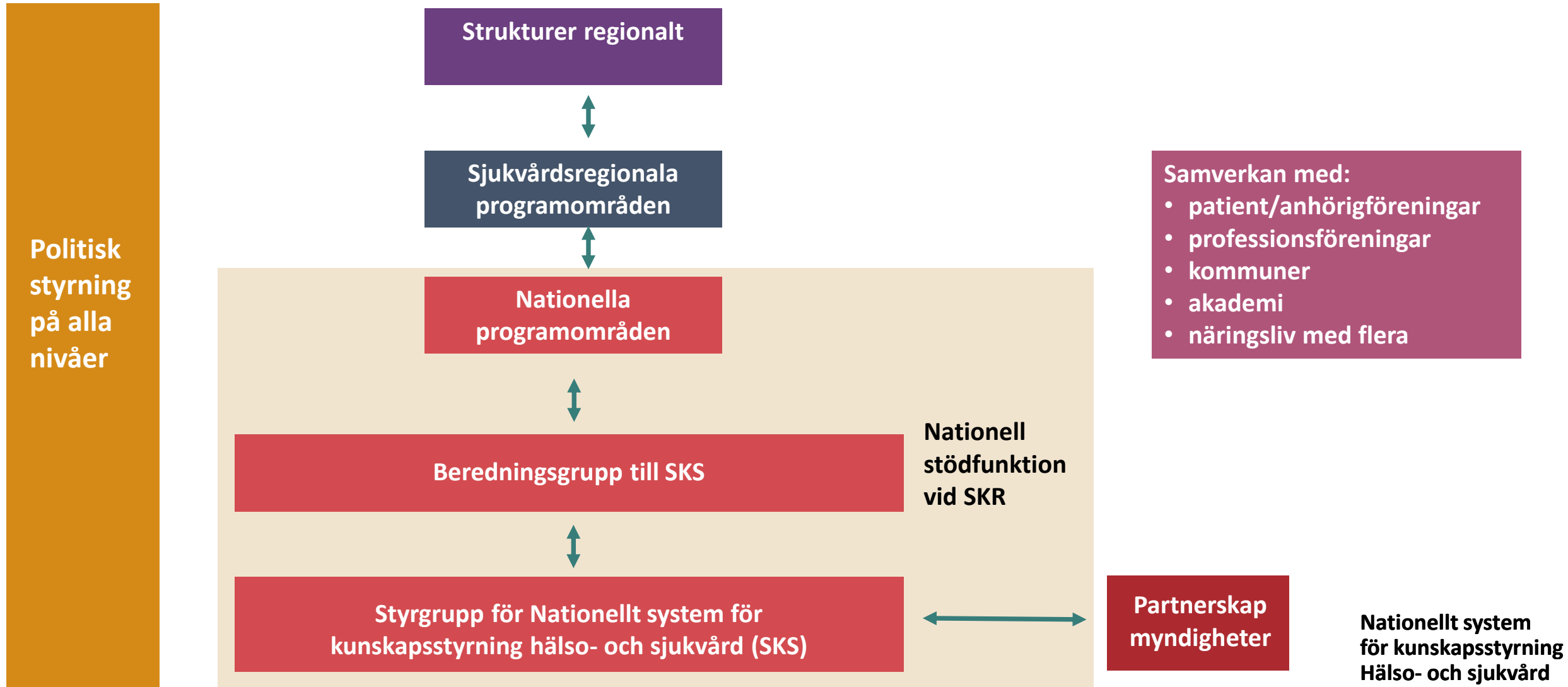
- *Kunskapsstöd*
- *Stöd för uppföljning, öppna jämförelser och analys*

Förutsättningar: Ett grundläggande gemensamt arbete kring *enhetlig informationsstruktur* inom och över system- och vårdgivargränser samt *strukturerad vårddokumentation*.

**Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälsa- och sjukvård**

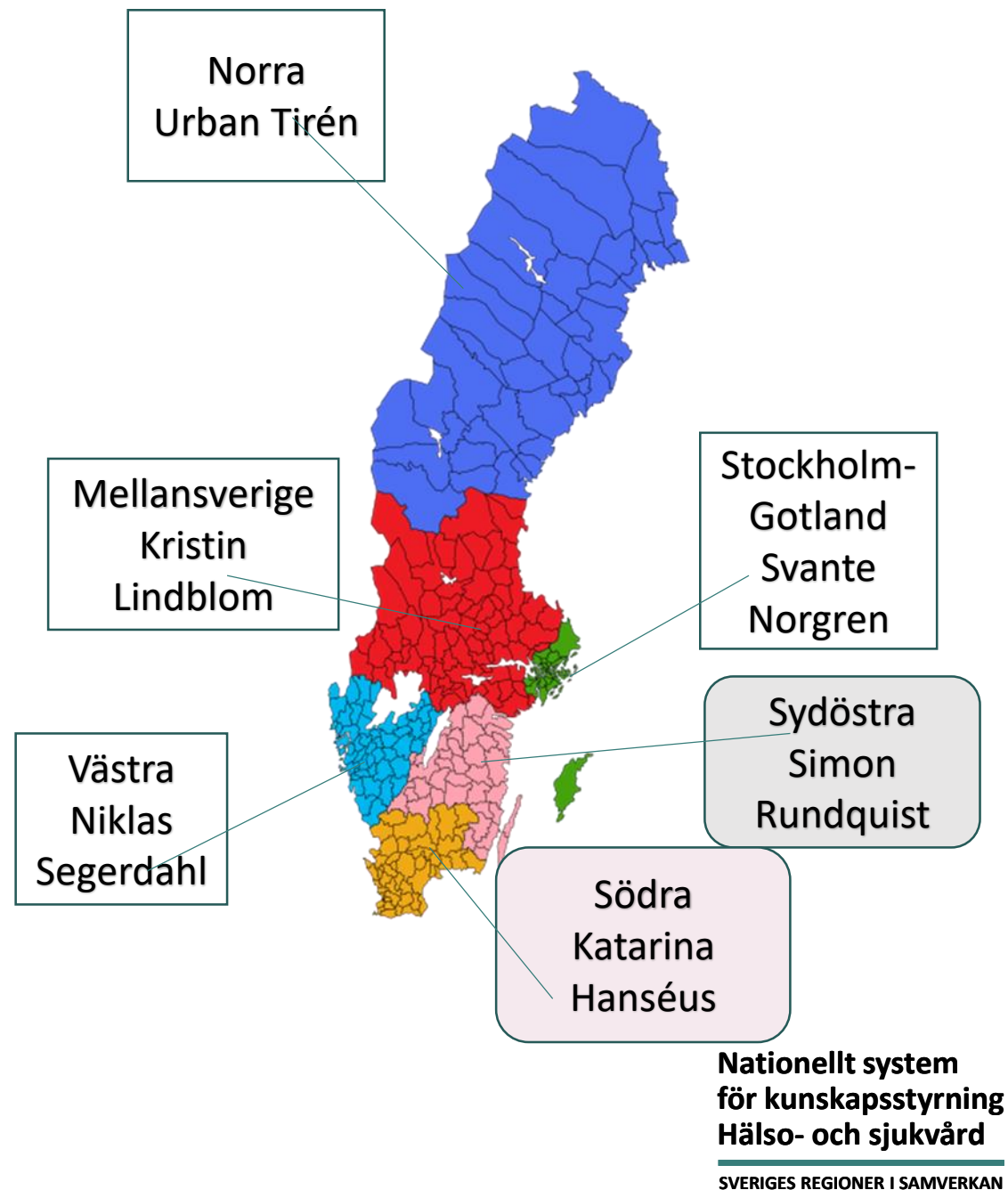
SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

Organisation system för kunskapsstyrning

NPO ledamöter

- 1 ledamot från varje sjukvårdsregion
- 1 processtöd (Martina Larsson)
- 2 kommunföreträdare (Kerstin Birgersson, elevhälsa, Caroline Strand, Socialtjänst)
- Utses av varje sjukvårdsregion
- Mandatperiod 3 år, kan väljas om 1 gång
- En region är värdregion
- Ordförande kan sitta i 3 år

Sydöstras värdområden

Barn och ungdomars hälsa

Habilitering, rehabilitering och försäkringsmedicin

Kvinnosjukdomar och förlossning

Intensivvård, operation, transplantation

Nationella programområden (NPO) – uppdrag

- Hur ser det ut idag? Behovs- och gapanalys
Åtgärder/förslag/prioritera
 - Utser nationella arbetsgrupper (NAG)
 - Omvärldsbevakning
 - Kunskapsstöd för jämlik hälsa och vård-
behandlingsrekommendationer –
standardiserade vårdförlopp
 - Kvalitetsregister
 - Ordnat införande/ordnad utfasning
 - Bidra i arbete med ev. statliga satsningar
 - Samverka med myndigheter inom aktuellt område
 - Annat, till exempel e-hälsa, kompetensutveckling
- En grupp per programområde med representation från samtliga sjukvårdsregioner (dvs. 6 ledamöter)
 - 6 stycken NPO har även ordinarie ledamöter från kommuner
 - Sjukvårdsregionalt värdskap för NPO
 - Stödresurser: processledare från värdsjukvårdsregion, metodstöd, statistik- och analysstöd, annat

Vår speciella roll - NPO barn och ungdomars hälsa

- Starka specialistföreningar
- Samarbete med andra NPO
- Spänna över fältet
- Barnperspektivet
- Många informella strukturer
- PS barn
- 20%

Tydligt
patientfokus

”Har vi gjort något idag som spelar roll för barnen?”

Sammansättning NPO och nationella arbetsgrupper (NAG)

Sammansättning NPO

6 regionala ledamöter och en processledare, i 6 NPO finns även ledamöter från kommuner

Representanter från respektive sjukvårdsregion

Bred professionell kompetens inom fältet och med ett regionalt mandat

Sammansättning NAG

- Experter (primär- och specialistvård)
- Kvalitetsregister
- Patientföreträdare
- Vårdprogram
- Där relevant: kommunrepresentant
- Arbetet stöds av processledaren för NPO samt stödfunktion vid SKR
- Representation från samtliga regioner
- Jämn könsfördelning ska eftersträvas
- Multiprofessionell sammansättning samt representativitet från primärvård och sjukhus

Öppet, strukturerat nomineringsförfarande

**Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälsa- och sjukvård**

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

Vad förväntas av NAG-ledamot

- Du representerar din sjukvårdsregion,
- kommunikation
- Du representerar också en specifik kompetens
- Använd nätverk
- Du har mandat
- Avsatt tid enligt uppdragsbeskrivning (10%, ett år)
- Jäv

Mål och insatsområden väljs utifrån en övergripande analys av hela programområdet

TILLGÄNGLIG DATA

- Vården i siffror
- Kvalitetsregister
- Rapporter och analyser från myndigheter och andra aktörer

NYHETER

- Nytt evidensläge
- Ny praxis
- Nya läkemedel, medicinteknik
- Något vi ska sluta göra

PATIENTGRUPPER

- Vad tycker de är viktigt?

ERFARENHETER

- Regionala programområden
- Lokala programområden
- professionsföreningar

PÅGÅENDE INSATSER

- Nationellt
- Regionalt
- Lokalt

Rådgivande kriterier för NAG-insats via NPO

- Gör stor skillnad (högersidan av PICK-chart)
- Rimlig arbetsinsats
- Det finns kunskap att utgå från
- Stora gap och/eller ojämlikhet finns
- Är efterfrågat
- medicinskt område som inbegriper flera delföreningars* område
- Insatsområde som kräver för mycket resurs för att hanteras av delförening
- insatsområde som inte tydligt hör till delförening
- insatsområden som kräver samverkan mellan kommun och regioner, eller primärvård och specialistvård
- insatsområden där det finns oklarheter och kunskapsstyrningens beslutsmandat behövs
- Insatsområde som är mer av vårdförloppscharaktär
- Insatsområde där tät samverkan med myndighet behövs

*Med delförening avses delförening inom barnläkarföreningen

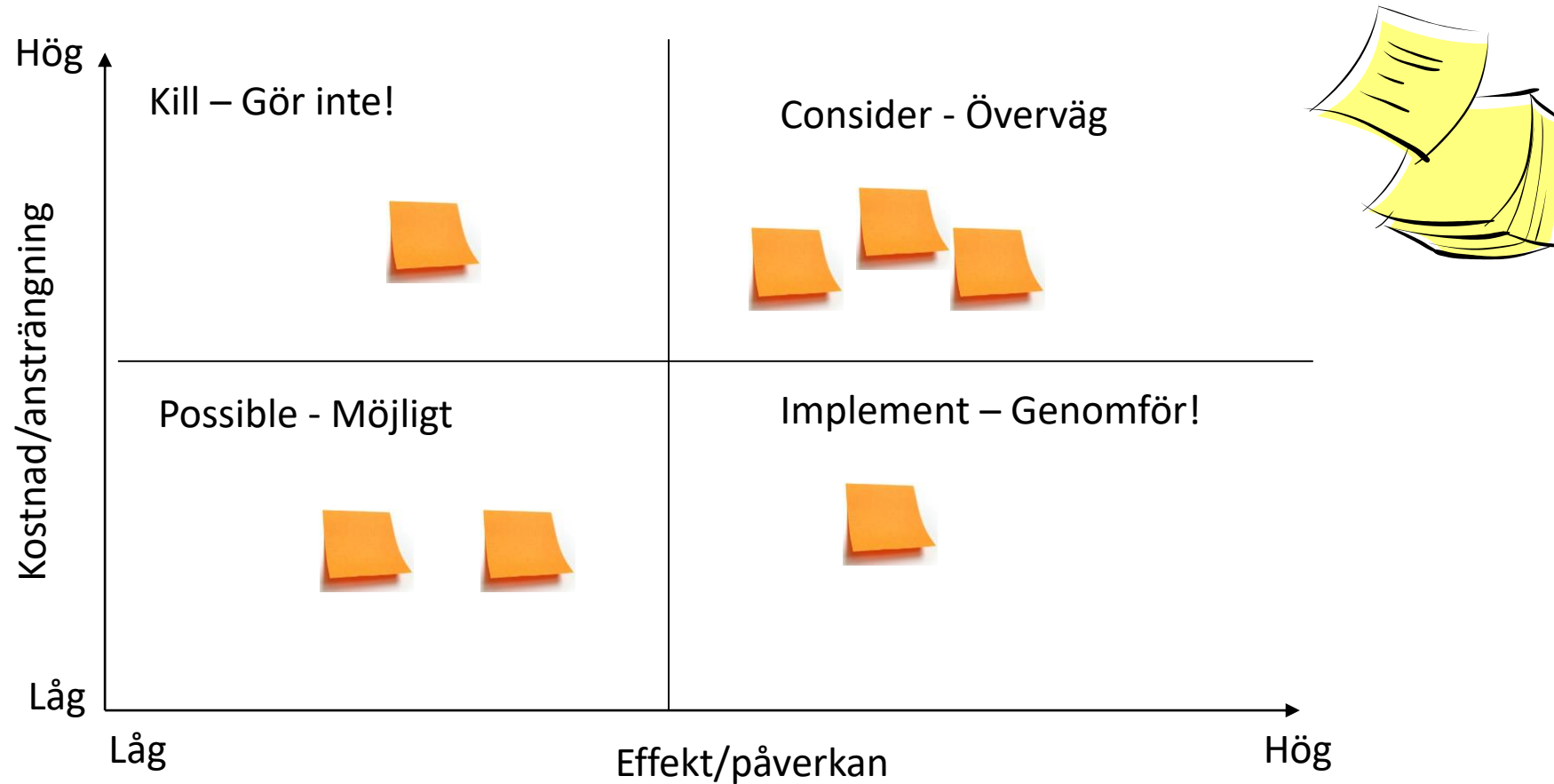
Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälsa- och sjukvård
SVENSKES REGIONER I SAMVERKAN

**Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälsa- och sjukvård**

SVENSKES REGIONER I SAMVERKAN

PICK-Graf

– ett prioriteringsverktyg för idéer

Process

- ✓ **Genomgång enligt föregående bild.**
- ✓ **Prioritering till verksamhetsplan (okt-nov)**
- ✓ **Uppdragsbeskrivning**
- ✓ NPO beslut
- ✓ **Nomineringsprocess**
- ✓ NPO beslut
- ✓ Uppstartsmöte
- ✓ Leverans
- ✓ Internremiss
- ✓ **Öppen remiss**
- ✓ Antagande
- ✓ **Regionalt genomförande**
- ✓ **Uppföljning**

Följ
strukturen

Regionerna
har
förbundit
sig

NPO
ledamöterna
nyckelroll
gentemot sina
regioner

Hur följer vi
upp i
regionerna?

Finns en
regional
struktur?

RPO måste
fungera

Förankring i regioner,
professionsföreningar
etc
Remiss

Behövs
påbyggnad av
t ex
vårdförlopp?

Uppföljning/analys
mätbara mål

Hur ser vi till att detta inte blir en hyllvärmare?

Regional arbetsgrupp (RAG) roll

- Bollplank för RPO
- Samarbetsyta för NAG-ledamot
- Implementeringsarbete
- Uppföljning/analys

Insatsområden NPO Barn och ungdomars hälsa

Insatsområde:	Ordförande:	Status:	Sydöstra repr	Avslutas:
BHV	Kristin Lindbom	Permanent	Eva Waerme, RJL Åsa Westergren RÖ	Permanent
NKK	Tina Runeke	2022 16 kunskapsstöd 2023 ca: 7 Kunskapsstöd	Sara Fredriksson, RJL	permanent
Behandling av fetma hos barn och ungdomar	Pernilla Liljeqvist Danielsson	Internremiss avslutat, Öppen remiss 15 nov	Anna Rosell, Kalmar kf Eva Lundström Wolke RKL Anna Larsson RJL	Mars 2023
Behandling av smärta hos barn och ungdomar	Eva Gåve	Intern remiss okt, Öppen remiss 15 nov	Karin Berg, RÖ	Mars 2023
TBI	Catharina Nygren-Deboussard	Internremiss avslutat, Öppen remiss 15 nov	Sara Duveskog, RJL Lisa Ehlin RKL Karl-Oskar Lindberg, RÖ Håkan Röstedal RJL Madeleine Axelsson Vmo Kommun Linda Almlöw RJL	Mars 2023
Migrän	Katarina Wide	Öppen remiss avslutat	Stina Wästlund RJL	Dec 2023
Digitala vårdmöten	Jessica Brorson	Påbörjas oktober	Jessica Brorson RKL	Öppen November 2023?

Idéer kring Nationella Arbetsgrupper VP 2023

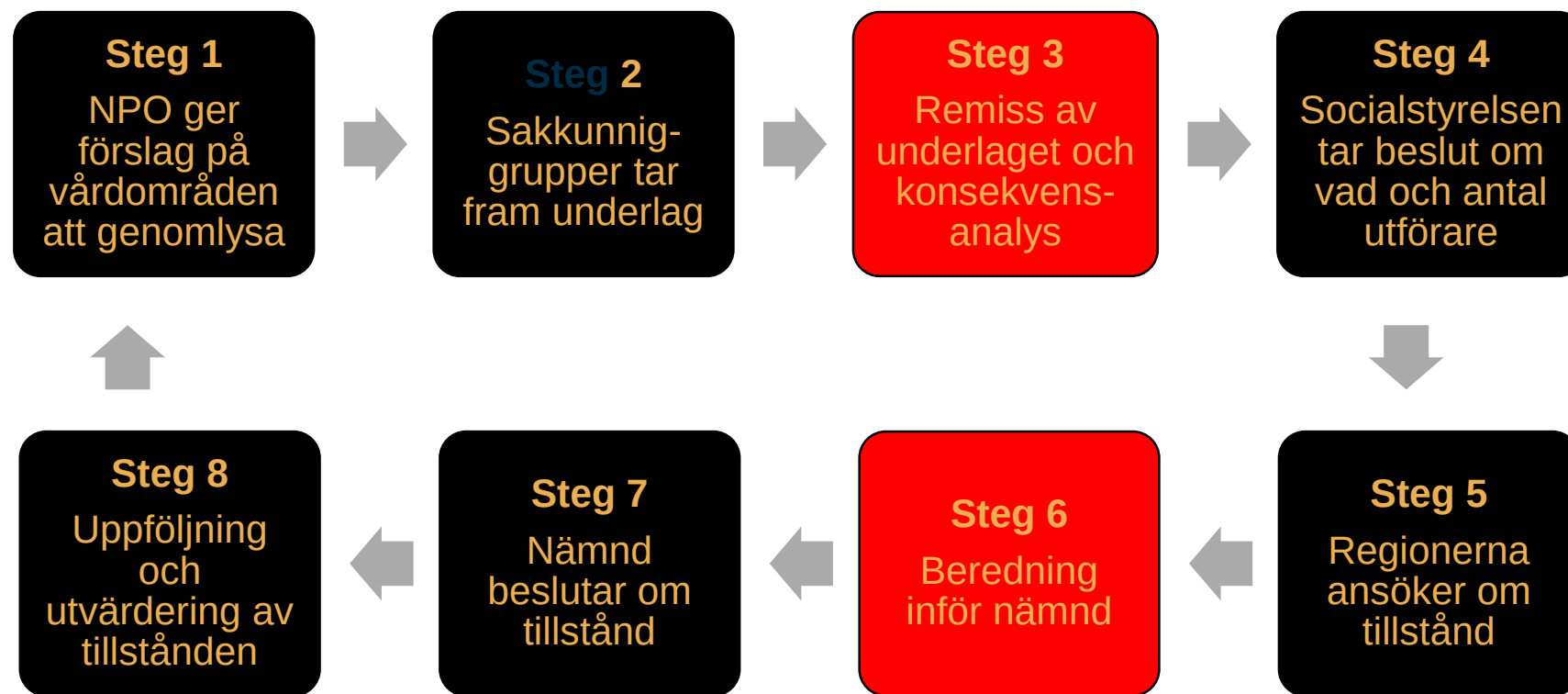
- ”De nya överlevarna” vårdprogram, vårdförlopp.
- Språkstörning vårdprogram.
- Palliativ vård neo
- Transition.
- Nationell golden standard för samvård och obruten initial hud-mot-hud kontakt som skall vara gemensam för Kvinno-neonatal- och anesthesi/intensivvård

Annat

- ✓ Prevention barnfetma
- ✓ Kunskapsstöd med myndigheter, SKR
- ✓ Referensgrupper
- ✓ Expertgrupper
- ✓ Nationellt högspecialiserad vård
- ✓ Deltagande i andra NPOs NAG
- ✓ Särskilda pandemiinsatser

Beredning Nationellt högspecialiserad vård

Målbild – kunskapsstyrning i praktiken

- Vi **använder** den bästa tillgängliga **kunskap** som finns i varje möte
- Mötet **följs upp och analyseras** både på individnivå och på gruppnivå
- **Ny kunskap** kan snabbt omsättas, och ny kunskap genereras och systematiseras
- Identifiera och prioritera **förbättringsområden** tillsammans med patienten är en del av vardagen
- Det är **enkelt** att jobba kunskapsbaserat

Patienten som medskapare.

Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälsa- och sjukvård

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

Change is not the goal: The goal is the goal

Peter Fuda

Hur kan NPO/RPO arbeta med uppföljning?

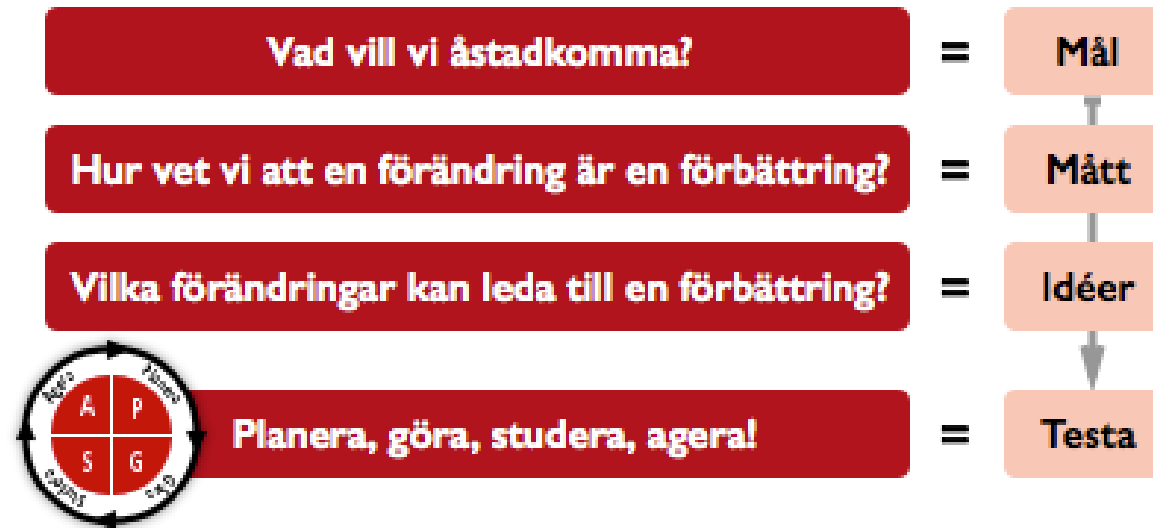
Generellt, analys av hela programområdet

- Lägesbild – resultat
 - NPO ger sin lägesbild, utifrån insatsområden och generellt
 - Till exempel programområdesrapporter på Vården i Siffror
 - Årlig uppdatering
- GAP-analys
- Förbättra tillgång till existerande data. Stratsys? Diver?
- Samverkan med kvalitetsregistren

NPO:s stöd i uppföljningsarbetet är ett utvecklingsområde.

Uppföljning av insatsområden

- Indikatorer kopplat till insatsområden i Uppdragsbeskrivning och i vårdprogrammet
- Vilka indikatorer ska följas upp nationellt?
 - Nationell konsensus
 - Förslag på indikatorer att följa på regional och lokal nivå. HUR?

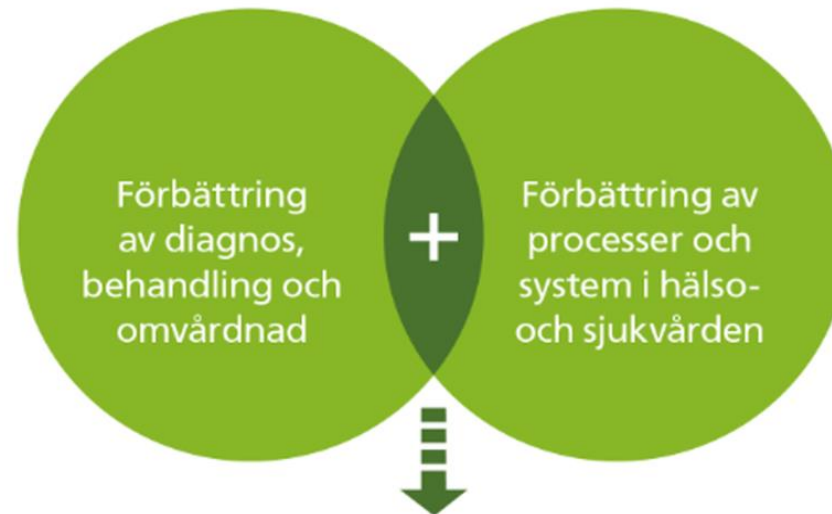

Professionell kunskap

- Ämneskunskap
- Personliga färdigheter
- Värderingar, etik

Förbättringskunskap

- System
- Variation
- Förändringspsykologi
- Lärandestyr förändringsarbete

Ökat värde för dem vården finns till för

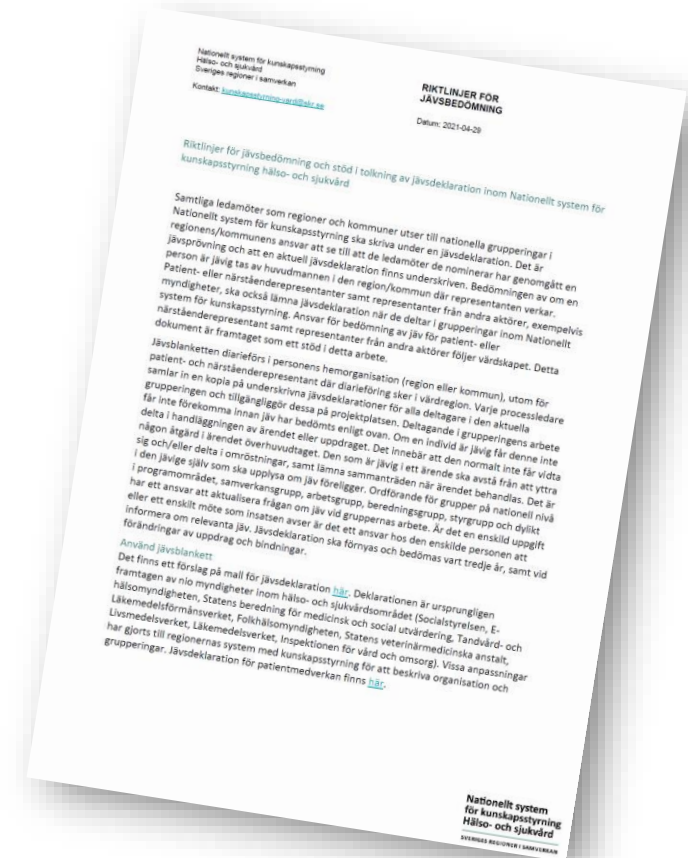
Utvecklad av Batalden, P.

**Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälso- och sjukvård**

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

Vikten av oberoende

- Regionernas arbete med kunskapsstyrning ska vara oberoende, obundet och objektivt. Det är avgörande för kvaliteten i och tilliten för arbetet.
- De som verkar inom systemet för kunskapsstyrning ska vara fria från kopplingar som kan påverka deras saklighet.
- Jävsfrågor ska ständigt diskuteras och löpande beaktas i anslutning till kunskapsstyrningsarbetet.

<https://kunskapsstyrningvard.se/kunskapsstyrningvard/omkunskapsstyrning/organisation/nomineringochjav.56241.html>

**Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälso- och sjukvård**

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

Var är vi om 10 år?

- Ökad statlig styrning. Via detta system?
- Lättåtkomliga nationella kunskapsstöd som uppdateras
- Implementeringsprocessen är etablerad och når ända ut till patienten
- Patienten en naturlig samarbetspartner i samskapande vård
- Digital vård en naturlig del i vårdprocessen
- Nationellt stöd för uppföljning och analys som sker naturligt nära patienten
- Patientnära kvalitetsregister som är relevanta och levererar resultat
- Lättare leverera data automatiskt från journalen för uppföljning
- Större jämlikhet inom vården
- Nationellt högspecialiserad vård
- Regional nivåstrukturering

Vad är vad i kunskapsstyrningen?

Nationell arbetsgrupp (NAG)

Grupp som utses av NPO, representanter från flera yrkesgrupper och alla sjukvårdsregioner. Representant representerar sin sjukvårdsregion och förväntas skaffa sig ett regionalt nätverk och ha tid avsatt för uppdraget. Gruppen tar fram ett kunskapsstöd för behandling som ska vara användbart i patientmötet. Ibland önskas barnrepresentant av annat NPO, då går nominering via NPO barn och ungdomars hälsa. Arbetet styrs av NPO och antas av NPO efter remissrunda i regionerna

Personcentrerat sammanhållet vårdförlopp Riksdagen har beslutat och avsatt pengar till regionerna. NPO bildar grupp, ibland flera NPO tillsammans. Syftar till att skapa vårdstrukturer, ansvarsfördelning. Styrs av NPO, stöd från SKR. Antas efter remissrunda

Sakkunniggrupper. Myndigheter önskar experter från vården för att hjälpa till att ta fram en riktlinje eller t ex genomlysning för nationellt högspec vård. Riktlinjer från myndigheter riktar sig i regel till vårdhuvudmännen, såsom regionerna, och utgör ett slags styrdokument. Arvoderas i regel från myndigheten. De kan önska en eller flera personer, nomineras via NPO men myndigheten väljer i slutändan själv bland de föreslagna. Arbetet leds av myndigheten

Nationellt kliniskt kunskapsstöd (NKK). Nationellt stöd till primärvården, för behandling och när man ska remittera. Finns möjlighet till lokal anpassning. Har nu lagts under NPOs ansvar

**Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälsa- och sjukvård**

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

Lilla ordlistan - kunskapsstyrningen

- Vårdförlopp
 - Vårdprogram
 - Riktlinjer
- } Kunskapsstöd

Tack!

simon.rundquist@rjl.se

Tel 0707-145027

 [rundqvistsimon](https://twitter.com/rundqvistsimon)

Simon Rundquist

**Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälso- och sjukvård**

SVERIGES REGIONER I SAMVERKAN

Mer information

Webb

kunskapsstyrningvard.se

Nyhetsbrev

kunskapsstyrningvard.se/omkunskapsstyrning/nyhetsbrev.956.html

NKK

Nationelltklinisktkunskapsstod.se

NHV

[https://www.socialstyrelsen.se/regler-och-riktlinjer/nationell-hogspecialiserad-
vard/](https://www.socialstyrelsen.se/regler-och-riktlinjer/nationell-hogspecialiserad-vard/)